

Ideju katalogs – 2018

“Aizdedz sveci un lasi kopā ar Ziemeļvalstīm”

Laipni lūgti Ziemeļvalstu Literatūras nedēļā!

2018. gadā biedrība *Norden* atkal ielūdz bērnus, jauniešus un pieaugušos uz jauniem kopīgiem literārajiem piedzīvojumiem Ziemeļvalstu literatūras nedēļā. **12.-18. novembrī** mēs skaļi lasīsim fragmentus no vienām un tām pašām Ziemeļvalstu grāmatām visās Ziemeļvalstīs un Baltijas valstīs – no Grenlandes rietumos līdz Baltijai austrumos. Lasīšanas stunda “**Rītausma**” bērniem un jauniešiem notiek pulksten 9.00 no rīta. “**Krēslas stunda**” pieaugušajiem tiek organizēta vakarā pulksten 19.00. Protams, laiku var pielāgot pēc vajadzības.

Ziemeļvalstu Literatūras nedēļā ir daudz iespēju. Tāpēc šajā ideju katalogā mēs vēlamies iepazīstināt ar idejām par to, kā skolas, bibliotēkas un citas kultūras institūcijas var izstrādāt aizraujošu un daudzveidīgu programmu Ziemeļvalstu Literatūras nedēļai 2018. Idejas ir iedalītas bērnu, jauniešu un pieaugušo klausītāju grupā. Tomēr jāpiebilst, ka vecums šajā saistībā patiešām ir tikai skaitlis un idejas var iedvesmot jūs uz aktivitātēm pāri vecuma grupu robežām.

Ar šīgada tematu “**Varoņi Ziemeļvalstīs**” Ziemeļvalstu Literatūras nedēļa ielūdz bērnus, jauniešus un pieaugušos satikt varoņus no Ziemeļvalstu literatūras. Ikgadējās Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas temats tiek izmantots kā apvienojošais motīvs gan izvēlētajām grāmatām, gan Literatūras nedēļas aktivitātēm un pasākumiem.

“**Supervaroņu rokasgrāmatu**”, kas izvēlēta lasīšanai jaunākajiem lasītājiem, ir sarakstījis zviedru laulātais pāris Elīass un Agnese Volundi. Grāmata stāsta par Līsu, kura kādu dienu bibliotēkā atrod noslēpumainu grāmatu, paslēpusies tur no zēnu bariņa, kas viņu apceļ. Izrādās, ka tā ir supervaroņu rokasgrāmata, un Līsa uzsāk ceļu, lai kļūtu par fantastisko supervaroni Sarkanā Maska.

“Tie, kuru nav” ir norvēģu rakstnieka Sīmona Strangera grāmata jauniešiem klausītājiem. Grāmatā mēs satiekam Ganas zēnu Semjuelu, kurš ir devies bīstamajā ceļojumā uz Eiropu, cerībā iegūt labāku dzīvi. Mēs satiekam arī norvēģieti Emīliju, kas nokļūst negaidītā situācijā, kurā tiek pārbaudīta viņas morāle un uzskati par to, kas ir pareizi un kas ne. Kā tad īsti vajadzētu rīkoties, ja piepeši pie tavām durvīm klauvē bēglis bez dokumentiem?

“Islandes karaļi” ir islandiešu rakstnieka Einara Maura Gudmundsona grāmata pieaugušajiem klausītājiem. Grāmatā ir apkopoti trakulīgi stāsti par izdomāto Knudsenu dzimtu, kuras gaitām lasītājs seko no 18. gadsimta līdz mūsdienām. Grāmatā Einars Maurs met izaicinājumu tradicionālajam varoņa tēlam un Islandes varoņu lomās ievieto arī ciema muļķīšus.

Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas mājaslapā www.bibliotek.org jūs varat atrast vairāk informācijas par šim gadam izvēlētajām grāmatām, kā arī materiālus, ko iespējams izmantot lasīšanas stundās.

Mēs novēlam visiem organizatoriem un dalībniekiem brīnišķīgus literāros piedzīvojumus Ziemeļvalstu Literatūras nedēļā 2018!

Veiksmi lasīšanā!

Īpaša pateicība:

Kristīnai Magnusdotirai, Heidi Lennei Grensetai, Kitijai Renneberjai, Jūlijai Brinkai, Annikai Andešonei, Merētei Rīberei, Marjunai Patušonei, Metei Laustsenai, Einaram Mauram Gudmundsonam, Simonam Strangeram, Elīsam Volundam un Agnesei Volundai.

LAIMĒ GRĀMATU!

– FOTOKONKURSS *INSTAGRAM* UN *FACEBOOK*

Dalies ar saviem piedzīvojumiem Ziemeļvalstu Literatūras nedēļā 2018 un iesūti Literatūras nedēļas fotokonkursam savas labākās fotogrāfijas. Fotogrāfijām kaut kādā veidā jāatbilst šīgada temats **“Varoņi Ziemeļos”**. Piedalies, augšupielādē fotogrāfijas savā *Instagram* kontā vai *Facebook* lapā un atzīmē tās ar mirklbirku **#Nordbib18**. Visas iesūtītās fotogrāfijas piedalīsies konkursā par brīvi izvēlētu mūsu šīgada autoru grāmatu. Ļauj vaļu fantāzijai!

SEKO MUMS *INSTAGRAM* UN *FACEBOOK*!

Seko Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas *Instagram* kontam un *Facebook* lapai, lai aplūkotu fotogrāfijas, uzzinātu aktuālo informāciju un aizraujošus jaunumus!

Nordisk litteraturuge

Nordisk_litteraturuge

Rītausma

– Kopīga lasīšana bērniem un jauniešiem

Lasīšanas stunda bērniem un jauniešiem notiek no rīta. Zviedru Elīasa un Agneses Volundu sarakstītā **“Supervaroņu rokasgrāmata”** ir krāšņi ilustrēts stāsts, kas izvēlēts lasīšanai bērniem. Otra grāmata ir aizraujošais jaunatnes romāns **“Tie, kuru nav”**, kuru sarakstījis norvēģis Sīmons Strangers, šī grāmata jālasa priekšā jauniešiem.

Lasīšanas piedzīvojums sākas, jau pirms atvērta grāmatas pirmā lappuse. Aizvelciet aizkarus, aizdedziet dažas sveces un radiet valdzinošu noskaņu lasīšanas brīdim. Ja jums ir pieejams projektorš, piedzīvojumu var papildināt grāmatas vāka attēls, Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas šīgada plakāts vai kāda ilustrācija no grāmatām.

“Supervaroņu rokasgrāmata” ar ilustrācijām un grāmatas **“Tie, kuru nav”** fragmenti būs pieejami Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas mājaslapā no 1. novembra.

Idejas bērniem: lasīšanas stunda

- Ļaujiet, lai fragmentus lasa varonis

Kas var būt labāks par varoni, kurš ieradies, lai skaļi lasītu bērniem priekšā? Gūstiet iedvesmu no literārajiem varoņiem. Tas, kurš lasīs skaļi, var apģērbties kā varonis Sarkanā maska, kuru mēs sastopam grāmatā **“Supervaroņu rokasgrāmata”**. Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas interneta vietnē jūs varat atrast vienkāršu aprakstu pašgatavotai varoņa maskai.

- Sadarbojieties ar skolu vai bibliotēku

Ziemeļvalstu Literatūras nedēļa ir lieliska iespēja stiprināt skolu un bibliotēku sadarbību. Uzaiciniet kādu skolas klasi uz lasīšanas stundu bibliotēkā vai ielūdziet bibliotekāru uz lasīšanu klasē.

- Lasiet ārā, brīvā dabā

Aukstajā novembra tumsā bērni un pieaugušie daudz laika pavada telpās. Tāpēc interesanta ideja varētu būt lasīšanas stunda ārā no rīta. Kārtīgi sagērbieties siltās drēbēs un sasēdieties uz celmiem, paliktņiem vai vingrošanas rīkiem skolas pagalmā.

Idejas bērniem: aktivitātes

- Iedziļinieties tekstā

Strādājiet ar izvēlēto grāmatu "Supervaroņu rokasgrāmata" gan pirms, gan pēc lasīšanas stundas. Piemēram, izpētiet grāmatas vāka attēlu un apspriediet, par ko varētu būt šī grāmata. Pēc lasīšanas varat pārrunāt, kādas domas katram radušās klausīšanās laikā. Varbūt bija kādi vārdi, kurus grūti saprast?

- Kādi varoņi slēpjas šīgada plakātā?

Izdrukājiet Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas 2018 plakātu. Ļaujiet bērniem izpētīt plakātu un lūdziet pastāstīt, kādus varoņus viņi redz. Stāsts var būt gan rakstisks, gan mutisks.

- Pievērsiet uzmanību mobingam

Grāmatā "Supervaroņu rokasgrāmata" mēs satiekam Līsu, kuru apceļ trīs zēni no viņas klases, tāpēc grāmata ir labs izejas punkts tam, lai parunātu par mobingu. Ko bērni teiktu Līsai, ja ieraudzītu, ka viņu apceļ? Ko bērni paši darītu, ja kāds apceltu viņus vai viņu klasesbiedrus? Tā kā šis temats var būt sarežģīts apspriešanai kolektīvi, jūs varat uzdot šos jautājumus kā rakstisku uzdevumu.

- Uzzīmējiet savu supervaroni

Sameklējiet zīmēšanas piederumus un papīru un lieciet bērniem uzzīmēt savu supervaroni. Kādas superspējas piemīt šim varonim? Kā varonis izskatās? Un kāda ir varoņa patiesā identitāte? Izveidojiet šo zīmējumu izstādi Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas laikā.

- Ziemeļvalstis klasē

Izmantojiet Ziemeļvalstu Literatūras nedēļu, lai vairāk iemācītos par Ziemeļvalstīm. Kā izskatās to karogi, kā sauc to galvaspilsētas un kādi ir to nacionālie dzīvnieki? Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas interneta vietnē ir atrodams arī gatavs tests par Ziemeļvalstīm.

- Kas slēpjas zem maskas?

Nevajag daudz, lai cilvēks sajostos kā īsts supervaronis. Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas interneta vietnē jūs varat atrast vienkāršu aprakstu varoņa maskai, kas attēlo varoni Sarkanā maska, kuru sastopam lasīšanai izvēlētajā grāmatā “Supervaroņu rokasgrāmata”.

- Ziemeļvalstu stūrītis bibliotēkā

Iekārtojiet kādu bibliotēkas stūri ar Ziemeļvalstu grāmatām, kuru sižetā nozīmīga loma ir kādam varonim. Izstādiet tur Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas plakātu, lasīšanai izvēlētajās grāmatas un citu Ziemeļvalstu literatūru. Varat izmantot Literatūras nedēļas literatūras sarakstu. Lūdziet bērniem uzzīmēt zīmējumus par tematu “Varoņi Ziemeļvalstīs” un padariet tos par izstādes daļu.

Idejas jauniešiem: lasīšanas stunda

- Lasiet skaļi cits citam priekšā

Izmantojiet Ziemeļvalstu Literatūras nedēļu, lai pievērstu uzmanību lasīšanai skaļi. Lūdziet kādu brīvprātīgo no klases skaļi nolasīt pārējai klasei dažus fragmentus no šīgada grāmatas “Tie, kuru nav”.

- Sadarbojieties ar skolu vai bibliotēku

Ziemeļvalstu Literatūras nedēļa ir lieliska iespēja stiprināt skolu un bibliotēku sadarbību. Uzaiciniet kādu skolas klasi uz lasīšanas stundu bibliotēkā vai ielūdziet bibliotekāru uz lasīšanu klasē.

Idejas jauniešiem: aktivitātes

- Atdzīviniet kādu Ziemeļvalstu varoni

Bibliotēkā ir neskaitāmi varoņi, kas slēpjas grāmatu plauktos. Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas interneta vietnē ir saraksts ar Ziemeļvalstu grāmatām, kurās varoņi spēlē nozīmīgu lomu grāmatas sižetā. Izvēlieties kādu varoņu grāmatu, uzrakstiet īsu tekstu par grāmatas varoni un klasē apspriediet literāros varoņus, ko esat atraduši. Kas viņi ir? Kāpēc viņi ir varoņi? Kā viņus uztvertu, ja viņi dzīvotu 2018. gadā?

- Uzņemiet filmu

Balstoties uz grāmatas **“Tie, kuru nav”** fragmentu, uzņemiet nelielu filmiņu, kurā inscenēta kāda aina no grāmatas. Piemēram, aina, kurā Semjuels piekļauvē pie Emīlijas guļamistabas loga. Sadaliet klasi nelielās grupās un noslēdziet Ziemeļvalstu Literatūras nedēļu ar dažādo filmiņu demonstrēšanu.

- Rakstīšanas darbnīca

Varbūt jauniešiem lasījuma klausītājiem ir vēlšanās pašiem kļūt par rakstniekiem? Uzaiciniet ciemos kādu rakstnieku un noorganizējiet rakstīšanas darbnīcu kopā ar jauniešiem censoņiem. Uzrakstiet stāstu par kādu varoni vai antivaroni. Un kā būtu noslēgt Ziemeļvalstu Literatūras nedēļu 2018 ar lasījumiem, kuros jaunieši lasītu citiem priekšā par saviem literārajiem varoņiem?

- Lasīšanas pulciņš

Sapulcējiet lasīšanas entuziastus un ar grāmatu padusē dodieties apgaitā pa skolu vai bibliotēku. Izplatiet literatūru, ļaujiet bērniem skaļi lasīt priekšā mazākajiem. Ja kāds ir īpaši drosmīgs, viņš var lasīt priekšā veselai klasei.

- Mācieties Ziemeļvalstu valodas

Fragments no grāmatas **“Tie, kuru nav”** Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas interneta vietnē ir pieejams tulkojumā uz visām Ziemeļvalstu valodām. Apvienojiet lasījumu ar valodu mācīšanos un palasiet fragmentu kādā Ziemeļvalstu valodā. Mēģiniet pārtulkot lasītā teksta fragmentu no kādas Ziemeļvalstu valodas un pēc tam salīdziniet savu tulkojumu ar publicēto tulkojuma versiju. Varat arī izvēlēties kādu fragmentu un salīdzināt tajā dažādu Ziemeļvalstu valodu burtus, vārdus un izteicienus.

- Kas ir šis varonis?

Sadaliet klasi grupās pa 3-4 audzēkņiem katrā. Lieciet katrai grupai Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas 2018 plakātā sameklēt kādu varoni, kuru viņi nepazīst. Uzdevums ir noskaidrot, kas ir šis varonis, kāda grāmata par viņu stāsta un kāpēc viņu var dēvēt par varoni.

- Iedziļinieties tekstā

Lieciet jaunajiem klausītājiem uzrakstīt dzirdētā fragmenta kopsavilkumu un apspriediet valodas izteiksmes līdzekļus, ko viņi ievērojuši. Audzēkņi var arī paši izlasīt tekstu un izvēlēties kādu teikumu, kurš viņus kaut kādā veidā aizkustina. Sadaliet audzēkņus grupās, lai viņi apspriež, kādas domas šis teikums viņos izraisa. Kāpēc tieši tas ir interesants?

- Bēgļu stāsti

Grāmatā **“Tie, kuru nav”** mēs sastopam Ganas zēnu Semjuelu, kurš ieradies Norvēģijā kā bēglis bez dokumentiem. Grāmata pievērš uzmanību bēgļiem Eiropā un ir laba iespēja apspriest šo problēmu. Jūs varat uzaicināt ciemos kādu patvēruma meklētāju un apvienot lasīšanas stundu ar interesantu stāstu par viņa ceļu uz Eiropu.

- Izmantojiet mācību portālu **Ziemeļvalstis skolā**

Ziemeļvalstis skolā ir bezmaksas mācību portāls skolotājiem un audzēkņiem, kuri vēlas strādāt ar tādiem tematiem kā valoda un kultūra, vēsture un sabiedrība vai klimats un daba. Izveidojiet sev profilu vietnē www.nordeninskolen.com un gūstiet pieeju dažādiem

materiāliem, kurus varat izmantot Literatūras nedēļā. Piemēram, tur ir atrodamas vairāk nekā 70 Ziemeļvalstu īsfilmas un dokumentālās filmas bērniem un jauniešiem.

Krēslas stunda

– Lasīšana pieaugušajiem

Krēslas stunda ir lasīšanas stunda pieaugušajiem, kura notiek pēc novembra tumsas iestāšanās. Šīgada fragments ir ņemts no romāna **“Islandes karaļi”**, kuru sarakstījis islandiešu rakstnieks Einars Maurs Gudmundsons. Lasīšanas piedzīvojums sākas, jau pirms atvērta grāmatas pirmā lappuse. Aizvelciet aizkarus un radiet valdzinošu noskaņu lasīšanas brīdim.

Fragmenti no romāna **“Islandes karaļi”** būs pieejami Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas interneta vietnē no 1. novembra.

Idejas pieaugušajiem

- Apvienojiet lasīšanas stundu ar citām bibliotēkas aktivitātēm

Vai jūs savā bibliotēkā jau organizējat pasaku stundas bērniem, rokdarbu pulciņus vai grāmatu klubus? Lasiet fragmentus no šīgada grāmatām vai citas Ziemeļvalstu literatūras un padariet jau esošos pasākumus par Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas daļu. Piedalieties lielajā literatūras kopībā no 12. līdz 18. novembrim.

- Ziemeļvalstu melodijas

Lasīšanas pasākumu Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas laikā var papildināt Ziemeļvalstu mūzika. Sarīkojiet nelielu koncertu kopā ar Ziemeļvalstu mūziķiem vai kopīgu dziedāšanas stundu ar Ziemeļvalstu dziesmām.

- *“Pop up”* lasīšana

Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas laikā izplatiet lasīšanas prieku arī citur. Ielūdziet ciemos fragmentu lasītājus no kādas teātra skolas, tautas augstskolas vai līdzīgām institūcijām un sadarbībā ar tām organizējiet “*pop up*” lasījumus publiskās vietās. Ņemiet grāmatu padusē un sāciet lasījumus tur, kur neviens to negaida. Īpaši valdzinošu lasīšanu var padarīt krēslas stundā aizdegtas lāpas.

- Uzaiciniet ciemos kādu rakstnieku

Apvienojiet lasīšanu ar kāda rakstnieka viesošanos bibliotēkā. Varbūt jūs var apciemot kāds no rakstniekiem, kura darbs nominēts Ziemeļu Ministru padomes literatūras balvai vai bērnu un jaunatnes literatūras balvai. Bet varbūt kāds cits rakstnieks, kura grāmatā vienu no galvenajām lomām spēlē kāds varonis?

- Ziemeļvalstu vakars

Paplašīniet Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas lasīšanas stundu un ielūdziet uz omulīgu groziņu vakaru ar tipisku Ziemeļvalstu ēdienu. Kā būtu nobaudīt norvēģu krējuma putru vai karēļu pīrāgus no Somijas?

- Noskatieties kādu islandiešu filmu

Apvienojiet lasīšanas stundu ar kādas islandiešu filmas skatīšanos. Jūs varat parādīt kritiķu slavēto filmu “*Visuma eņģeli*” (2000), kas balstīta uz Einara Maura Gudmundsona godalgoto tāda paša nosaukuma grāmatu.

Šīgada mākslas darbs – varoņi Ziemeļvalstīs

Šīgada Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas plakāta autore ir islandiešu māksliniece Rana Fligenringa. 2018. gadā Islande svin savas suverenitātes 100 gadus, un Ziemeļvalstu Literatūras nedēļa to atzīmē, par gada mākslinieku izvēloties islandiešu ilustratori. Izdrukājiet plakātu no Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas 2018 interneta vietnes un izmantojiet to, lai informētu par saviem lasīšanas stundu pasākumiem.